Lausunto

VATT/294/07.01/2020

28.09.2020

Eduskunnan ympäristövaliokunta

YmV@eduskunta.fi

Asia: K 18/2020 vp Ilmastovuosikertomus 2020

Ilmastolain mukaisesti vuosittain laadittavassa ilmastovuosikertomuksessa tarkastellaan päästökehitystä, keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman toteutumista sekä tarvittavia lisätoimia. Lisäksi ilmastovuosikertomuksessa arvioidaan keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman mukaisia politiikkatoimia sekä sopeutumissuunnitelman toimeenpanotilannetta. Tämänvuotinen ilmastovuosikertomus on järjestyksessään toinen ja se sisältää vuoden takaista kertomusta laajemman kuvauksen päästökehityksestä. Pelkän taakanjakosektorin sijaan päästökehitystä tarkastellaan kokonaisuutena ja siten myös muun muassa päästökauppasektorin päästökehitystä.

VATT lausuu

VATT katsoo, että ilmastovuosikertomuksen kaltainen vuosittainen raportointi päästökehityksestä on erittäin hyvä tapa seurata päästöjen ja niiden vähentämisen kehitystä eri sektoreilla. Tämä edesauttaa politiikkatoimien suunnittelua ja päivittämistä päästöjen vähentämiseksi.

Vaikka ilmastovuosikertomuksessa käydään varsin kattavasti läpi päästökehitystä eri sektoreilla ja toimenpiteitä päästöjen vähentämiseksi, on muistettava, että politiikkatoimenpiteitä suunniteltaessa on tarkasteltava myös eri päästövähennystoimien kustannuksia. Monelta osin tämä on hankalaa, koska päästöjen vähentäminen vaatii usein laajoja rakenteellisia muutoksia, jolloin päästöjen vähentämiskustannuksia on hankala arvioida. Siitä huolimatta päästöjen vähentämisessä olisi pyrittävä kustannustehokkuuteen, jolloin ensisijaisia toimia ovat kustannuksiltaan halvimmat toimet. Olisikin hyvä, mikäli ilmastovuosikertomuksessa kyettäisiin yhteismitallisesti arvioimaan edes karkealla tasolla eri toimien kustannuksia.

Ilmastovuosikertomuksessa todetaan, että eri sektoreiden välillä on kytkentöjä. Esimerkiksi yhteiskunnan eri toimintojen sähköistyminen siirtää päästöjä taakanjakosektorilta päästökauppasektorille. Suomen on omalta osaltaan pyrittävä huolehtimaan, että EU:n päästökaupan sisällä päästöoikeuksien jako pysyy riittävän kireänä, jolloin päästöt kokonaisuudessa aidosti alenevat, kun esimerkin mukaisesti sähköistyminen siirtää päästöjä päästökauppasektorille. EU:n päästökaupan yhteyteen perustettiin vuoden 2019 alusta markkinavakausvaranto hillitsemään päästöoikeuksien ylitarjontaa. Markkinavakausvarantoon liittyvän sääntelyn vuoksi on kuitenkin jossain määrin epäselvää,

VALTION TALOUDELLINEN TUTKIMUSKESKUS VATT
VATT INSTITUTE FOR ECONOMIC RESEARCH
PL/PO BOX 1279 (Arkadiankatu 7), FI-00101 Helsinki, FINLAND
PUH./TEL. +358 295 519 400 www.vatt.fi

miten eri jäsenmaissa tehdyt toimet vaikuttavat päästöoikeuksien tarjontaan päästökaupassa tulevina vuosina. Suomella on nykyisellään ilmastopolitiikassa EU:ta kunnianhimoisempi aikataulu. Suomen olisikin pyrittävä vaikuttamaan siihen, että päästötavoitteet EU:n sisällä ovat riittävän kunnianhimoisia ja että päästökauppajärjestelmä olisi mahdollisimman yksinkertainen ja läpinäkyvä.

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT

Anni Huhtala
ylijohtaja

Kimmo Ollikka
erikoistutkija